

діяльності від моменту прийняття КК України у 2001 році серед науковців і практиків на сьогодні закріпилася думка про необхідність створення вже нового КК України.

Отже, можна дійти висновку, що стабільність кримінального законодавства має позитивний вплив на результати відповідних кримінально-правових досліджень, єдність судової практики, ефективність правосуддя та узгодженість роботи усієї системи органів та установ антикорупційної діяльності.

Література

1. Баулін Ю. В. Кримінальний кодекс України: сучасний стан та перспективи / Ю. В. Баулін // Проблеми науки кримінального права та їх вирішення у законотворчій та правозастосовній діяльності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 8-9 жовт. 2015. / редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), В. І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. – Х.: Право, 2015. – С. 7-11.

2. Політична корупція перехідної доби. Пер. з англійської. За ред. С. Коткіна та А. Шайо. – К.: «К.І.С.», 2004. – 440 с.

3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.

УДК 343(043.2)

Юзікова Н. С., д.ю.н., доцент,
Дніпровський національний
університет імені Олеся Гончара, м. Дніпро, Україна

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАСУДЖЕНИМИ ДО ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ – ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Довічне позбавлення волі найсуворіший вид покарання, що полягає у ізоляції засудженого (особи яка вчинила особливо тяжкий злочин) та поміщення його до кримінально-виконавчої установи довічно.

Даний вид покарання не може бути застосовано до окремих категорій осіб: до осіб, що вчинили злочини у віці до 18 років; осіб у віці понад 65 років; до жінок, що були в стані вагітності під час вчинення злочину або на момент постановлення вироку (ст. 64 КК України). Також даний вид покарання не застосовується за вчинення готування або замаху на злочин, крім випадків вчинення злочинів проти основ національної безпеки України, проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (ст. 64, ч. 4 ст. 68 КК України).

Світова законодавча практика передбачає декілька різновидів довічного позбавлення волі, що пов'язані із можливістю заміни строковим терміном відбuvання покарання чи без такої. Окремі європейські країни

вважають економічно чи соціально недоцільним застосовувати до осіб довічну ізоляцію. Наприклад, за умисне вбивство понад 70 осіб та поранення близько 150 осіб А.Брейвіка було засуджено до максимально передбаченого у Норвегії строку позбавлення волі – 21 рік.

За останні п'ять років кількість осіб, які перебувають у довічному ув'язненні поступово зменшується. Так, у 2013 році їх кількість становить 1827 осіб, у 2015 – 1749, у 2017 році – 1565 осіб. Поряд з цим питома вага кількості довічно ув'язнених у загальній структурі засуджених збільшується. У 2013 році – 1,4%, 2015 році – 2,5%, у 2017 році – 1,9%

На осіб, які перебувають у довічному ув'язненні поширюються конституційні права та обов'язки, законодавчо закріплені із обмеженнями, що передбачені законодавством для цієї категорії засуджених, а також впливають з вироку суду і режиму, установленого КВК України для відбування покарання даного виду.

Соціально-психологічна робота із засудженими спрямована на формування та збереження соціально-корисних навичок, нейтралізацію негативного впливу умов тривалої ізоляції на особистість засуджених, профілактику та попередження їх агресивної поведінки щодо персоналу установ виконання покарання, інших засуджених та щодо себе, усвідомлення провини за вчинені злочини та розвиток прагнення до відшкодування заподіяної шкоди. Аналізуючи останню позицію слід зазначити, що розвинути прагнення відшкодувати збитки завдані вчиненим злочином не достатньо, необхідно створити умови для реалізації такого прагнення надавши відповідну освіту й забезпечивши замовленням на виконання робіт, що становитимуть матеріальну основу не тільки для відшкодування але й для забезпечення власних потреб. Адже сьогодні освітній рівень засуджених низький та вони є педагогічно занедбаніми.

Аналізуючи освітній рівень засуджених до довічного позбавлення волі зазначимо, що 51,2 % осіб мають повну загальну освіту; 30,2 % осіб - базову загальну; 6,6 % — початкову загальну освіту; 0,5 % осіб не мають початкової загальної освіти та 0,4% не писемні. То б то 37,7 % від загальної кількості осіб мають низький освітній рівень і потребують забезпечення відповідної реалізації права на освіту передбачену ст. 53 Конституції України.

У ч. 4 ст. 151 КВК передбачено, що для засуджених, які не мають загальної середньої освіти, у виправних колоніях утворюються консультаційні пункти; у свою чергу, ч. 1 ст. 107 КВК передбачає право засуджених до позбавлення волі одержувати освіту відповідно до законодавства про освіту. Законодавством передбачено такі освітні рівні: повна загальна середня освіта, позашкільна освіта, спеціалізована освіта, професійна (професійно-технічна) освіта, фахова освіта, вища освіта, освіта дорослих, у тому числі післядипломна освіта. Це становить правове

підґрунтя для внесення змін до КВК щодо належного забезпечення права на освіту засуджених до довічного позбавлення волі в частині створення для цього відповідних умов.

У Європі є приклади отримання освіти довічно ув'язненими. Так, Ромео Калда у судовому порядку виборів право на освіту в Йихвіській гімназії (Естонія). При перевезенні ув'язненого із Тартуської в'язниці в Талліннську, однією з цілей було продовження здобуття Р. Калдо середньої освіти

В Україні у Житомирській установі виконання покарань двоє довічно ув'язнених отримали вищу освіту після чотирьох років заочного навчання у відділенні МАУП, отримавши диплом бакалавра за спеціальністю «Управління персоналом і економіка праці». Оплату за навчання здійснювали родини.

Отримавши освіту, особи враховуючи можливості мережі Інтернет, зможуть виконувати певні вид робіт (відповідно до отриманої освіти) за винагороду. Це дасть можливість відшкодувати завдані злочином збитки та задовольнити інші потреби засудженого.

Важливим кроком при визначенні ефективної політики у галузі реалізації і застосування покарання у виді довічного позбавлення волі є розробка справедливої, добре продуманої та гуманної процедури, що дозволить оцінити готовність тієї чи іншої довічно позбавленої волі особи до виходу на свободу.

УДК 343(043.2)

Ярмиш Н. М., д.ю.н., професор,
Національна академія прокуратури України, м. Київ, Україна

СПІВВІДНОШЕННЯ ПРОВОКАЦІЇ ПІДКУПУ ЗІ СПІВУЧАСТЮ В КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНАХ: НЕСПОДІВАНІ ПРОБЛЕМИ

Як відомо, Кримінальний кодекс України (КК України) останніми роками піддається численним змінам. При цьому законодавець не переймається тим, що ламає системність кодексу, навантажує його невизначеними та чужими для усталеної термінології поняттями, змушує правозастосовувачів постійно вирішувати питання про зворотну дію закону тощо. Найбільше «постраждав» від нескінченних змін Розділ XVII Особливої частини КК України «Злочини в сфері службової діяльності та діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг», який містить загальні склади корупційних злочинів. Визнано, що насправді, замість посилення протидії корупції, невинуваті зміни призводять до її послаблення.

Прикладів законодавчої неохайності можна навести багато. Серед